

OK $\frac{650}{3}$

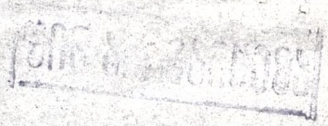
თქ 650
3

1720

ანდერკაი

დავით აღმაშენებლისა,

შიამღვიმისათვის დაწერილი.

ტექსტი გამოსცა

სარგის კაკაბაძემთან

ბზილისი

ელექტრო-მბეჭდავი სტამბა სპ. ლოსაბერიძისა, მოსკ. ქ. საკ. სახ. № 5.

1 9 1 2

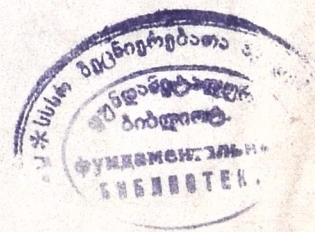
ანდერკაი

დავით აღმაშენებლისა,

შიომღვიმისათვის დაწერილი.

ტექსტი გამოსცა

სარგის კაკაბაძემან

ტფილისი

ელექტრო-მბეჭდავი სტამბა სპ. ლოსაბერიძისა, მოსკ. ქ. საკ. სახ. № 5.
1 9 1 2

ანდერძი დავით აღმაშენებლისა,

შიომღვიმისათვის დაწერილი.

ანდერძი დავით აღმაშენებლისა, ბოძებული შიომღვიმის მონასტრისათვის, გამოსცა თ. ჟორდანიამ რუსული თარგმანით და განმარტებით ჯერ კიდევ 1895 წ. (Завѣщаніе царя Давида Возобновителя, данное Шіо-Мгвимской лаврѣ въ 1123 г. Тифлисъ 1895 г.). შემდეგ მანვე გადაბეჭდა ესევე ანდერძი თავის „ისტორიულ საბუთებში შიომღვიმის მონასტრისა“ (ტფილ. 1896 წ.). თ. ჟორდანიას გამოცემაში ორიოდ სიტყვა გამოშვებულია და გარდა ამისა ერთი მძიმე შეცდომაა დაშვებული. მოდისტოს დასახელებულია ძაგანის ძედ, მაშინ როდესაც დედანში მამა იკითხვის. გარდა ამისა თავში მხედრულად დაწერილი რამოდენიმე სიტყვა თ. ჟორდანიას ვერ წაუკითხავს.

ჩვენი სურვილი იყო ტექსტი დავით აღმაშენებლის ანდერძისა სრულიად უცვლელად გამოგვეცა. თვით ანდერძი წარმოადგენს გრძელს ტყავის გრაგნილს 212 × 28 სანტიმ., რომელიც შესდგება 5 ერთმანეთთან გადაკრებულ ნაჭრებისაგან. ტექსტი დაწერილია გრაგნილის ერთს გვერდზე, მეორე გვერდზე კი მიწერილია მე-XVIII საუკუნის ხელით: დავით აღმაშენებლის შეწირულობის სიგელი არის ესე. ანდერძი დაწერილია ნუსხა ხუცურით. ჟამთა ვითარებისა გამო მელანი გადასულა და შემდეგ დროში კვლავ განუახლებიათ. თავში რამოდენიმე სიტყვა და აგრეთვე ბოლოს მხედრულადაა მოყვანილი და უნდა ეკუთვნოდეს თვით დავით აღმაშენებლის ხელს.

ანდერძი შედგენილია შირვანზე გალაშქრების წინ, მაშასადამე ან 1120 წ. ან როგორც უფრო საფიქრებელია 1123 წ. მეორეჯერ გალაშქრების წინ.

աճողի Ժրեղմամբսիւ Ժնս Ժ ի յ հոյդպարմաւ Ժդ
քապրելաւ մաւրաւ իւրօմձոյ յ հոյդպարաւ Եւր
պարսիս Ժիդհոյմձի քրեւորքիճաւ ք ք ալ և
հաւաւ արաքաւորքաւ և Ժնաւձի. Եւրօմոյ հոյդ
Եւրոսս ք ար ևրքի քքաւաւ մ ևրաւ յ հաւոր
քրճ ևրձճաւ. Ժ ք մաւ Ժդար Ժդարաւօ Եւ
Ժաճաւ ևրքաւորքաւաւ արքաւորքաւճ քրճաւ
քաւաւ քոձճաւձաւ յ հոյդպարմաւ մ ևրաւ
Ժնաւորձաւ Ժնաւաւ իւրքոձ Եւրաւորքաւ
աւաւճ ևրքաւորքաւաւ ք և Ժքրեւորքաւաւ Եւր
քաւաւճաւ ևրքաւօճ. իւրաւ մ հաւճ մաւ
Ժրաւոր ևրքաւորքաւ Ժ մաւ մ և ևրքաւաւ Ժ
քաւաւճի Ժաւ հաւճի իւրքաւճի քաւաւաւ
քաւաւճի ոճաւ Ժ Ժաւաւօ Ժնաւաւճի
Ժաւաւաւաւաւ ոճաւաւ Եւր Ժաւաւճի
մ հաւոր իճաւ մաւաւ Ժաւաւաւ քաւաւ
աւաւճաւ Ժաւաւաւ Ժաւաւաւաւ: իւրձի
քաւաւճի ևրքաւաւ մ ևրաւ քաւաւ քո
ևրաւաւաւաւ քոճաւաւ. ք Ժաւաւաւաւ ոճ
ևր Ժ ք քաւաւաւաւ քաւաւաւաւ ևրաւաւ
Ժիդհաւճ մաւաւճ Ժաւաւաւ ի հա քաւաւ Եւր
աւաւաւ քաւաւաւ քաւաւ ևր քաւաւճի յ Ժաւաւ
աւաւաւաւ. քաւաւ Եւր ոճաւաւճի Ժ
Եւրաւ Ժաւաւաւ քաւաւաւաւ ք Ժաւաւաւ
ևր ևր Ժաւաւաւ Ժաւաւաւաւ քաւաւաւ քաւաւ

Զոպդմաւր Ժն Ծրդձպարօ Ծր ժրդրհն
 Զոպձղն ցդոպարարար Զաձըր ո՛հ ժմաւր
 ց՛ր րահր ԶըսնդՅր դիւս յ՛արդցօ րհալհնղն
 ԽհԾր Զաձ ժն Ժձար Զդձոպձդար ժ ի ղ ժիցն
 Ժ ժարար ժ իցն իւրաւսն ցաւիւն յ՛դցօ: ԶրՅ-
 րաւցօ րոպարիւնդ Ծրձ ցրՅց՛մաւր ո՛ր Ծր
 ալ հրաւրդը ո՛ւս ցդձաւարար ր՛ւնր Ժձար
 ցաւն ւրարարար արարար ր՛օ Զմ ին Ժձր
 Զդձոպձդ Ժ իւր. Ծր Խ՛արար ո՛ւսնրօսար
 յ՛հարարց՛մնր Ժձնր յ՛հարար Խ՛արար ւրար-
 Ծրարար Զնն Խ Խիդդարարար: Ծր Զըրիւս-
 արդար: րարարար ւրձարարն Զարարարար
 Զնն արարարար Խ Խ: Զընն ԶարարարՅր րիւսդհրն
 ցդիւր Ծր յ՛հարարՅր ւրաւսն Խձր Ծր
 արիւսձարիդ րոպդհնդրՅ րիւսդարօ ւր-
 ցարար Զահրարարար Խ ցաւր Խ՛ր ԿՅ ր՛ւնր
 ո՛ւնն Զը ցարն ւր: Ծր ԶաձրՅարդար Զնարար
 Խհ՛արՅ արարար: Զըցիւսիւրհր ւրաւսձ հ Խձ հ
 ցդիւսձ հ րիւսդհր Ծր ալս Խ՛արդիւսձ հ ցդիւսձ հ
 Զաւարարարիւսձ հ Խձ հ րդ. ժրձը րդն
 ւր Խ՛ր Խձ հ ր՛ւնր Ծրարարի Զահրարար
 ւր Զոպձնր րդնր. ժնն ալս Ժմ Ժ ժ իւրար-
 ժարար արարար ԿՅ ցալհնրդիւրՅ. արարարար
 յ՛նր Ծր րդնրդիւր րդ ժիցօ Ծր րհն յ՛մնդ-
 ժն Զաւարարարօ ժն ո՛ւսնր Խ Խ աՅրհ

հի հոյձրը աճղև ձարհոմճոյցև ևրճճոյր
մաճ: ուխտօ պճևր ևսայրուև ևր պղճևրդր
ևրպարօճ ձաւսայրուևր քիմ ձարհոմայրհի
ձարքալմար ձախրևքիւրուար քար քիւր
ևրպարքար. քոչիդարդ կքօ քար ևրքուտօ
ևրքիճուր պղճաւրդրարարքի ձախրևքիւր
ար: ևքօ հրքքայր ճր քայրպրդարօ ճր
ևրևդարդարօ ճր քուխքարօ քար քղև
ձաւարճ ք հոյպարքարճու: ալճրար քա
մի մի քի ձի ձաճուքիդիդր քճև հոյ
ճրհոմճոյցև: մայրարարքի քար ևրդար
քայրարարարարօ քիւր քարարարև
ալևրքրհիքիւրարօ, ևրճրարևր քար
ևրօ ձաւ ճր քիւ: քի ձի ձաճուքիդիդր
ալևր քարև քարար. ճր քար քարև
քարար մայ ևրևդար ձախրևքիւրօ ճր
ճար ձարքարարօ (sic) ալևրքրհիքիւր
ալքրարճ ճր ալարհարճ ճոյև ճր քիւր
քար. քիւր քրճքիւր քարհիճար. ճր
քիւր ք ձաւրարար քարար քարևր քիճ
ճղև ձարքար ձարքալմար ձախրևքիւր
ճր քարօ մճար ձարքարճու: քի քար
ձաճուքիդիդր. մի մարարարև ձարև և
արարևր քրև. ճր քրև ևրև ևարարքի.
ճր ճար ևրքարարև ձարհիւր ճոյև.
ձաճարքար ևարօ քարևր ճր քրև
ձախրևքիւր ևրճարքարարարևր քիճաճղև.
քար ևրճարքարարարևր ևրճարարևր քճ

Ժն Ծնւր պն յոսկոյ օ ի Ժն և բողոսկայտոյ
 զաճն: ևս պրկնդիր արար զդիւր զհիմ հա-
 մոցմուր ի Ժնր ւիկնդիրն զբապոյնդցր: Եւ
 Ժն լսպճրցայիր զդճարուհրոյն ձայնիւրն յո-
 սկոյ ևս ի ևիս յարտոս ձայնիճնւրճր: ինի
 ևրճնր Ծնւր Ժսպճ յոս րոճրճոյսիր: րոյ
 արարըր սկս ւիկնդիր զհրոյնն զդիւր
 սիրն: զրիւր ի Ժ Ժն զն զսկ աճոյն ին
 զճ ւիկնդիրն զհիկնդրոսայտոս Ժնճոս
 սկս ձրկնդիրոյն ի Ժն զդսլըրոսոյն
 ուրճ: լսրոսն ևրճնճոս արար ևսկոյնըր
 հոյսիր սկս սոսուր ի Ժնր Եւճարդիր
 ըն ձիրուհրն Ժնճոսուր Եւ Ժոյն զոսուր
 մ և հսկ արն Եւրհոսոյն Ժն Ծնւր ինուր
 ձայնիւրնն ոն զբոսկն Ժնճոսուր Եւ
 Ժոյն զոսուր: արար ըն ւիկնդիրն զբապոյն-
 յոյն զոս հսիրուր ուրճն զոս ուրճն
 ոսկոյն: հսկ արն զդսլըրոսն ըն և յոսն: Եւ
 լսպիրոսն սոյնն ին Ժն հսկնդիր
 Եւսկնդիրն Եւ հսկնդիր Եւ Ժոյն: ընն
 սսկնդիր զհոսկնըն Ժոյն ձայնն ոսոսո հս-
 յիրոսն յիրոսուր Եւ ոսոսո հրիւրնդայտոս ոս-
 կոս: աճոյն հոյնճիրն լսկն Եւ ձայնիւրն
 յոսկնդիրն ի արդրճոյն Ժոյն ի յոյսիրուր
 Ժոյնըր ընն սկս հոյն և Ժն Ժն ի Ժն
 սոյնն: Ժոս ին ևսկոյնըր ոսկնդիր
 զաճր Ժոսուր զսկոյնըր Եւ ընն արն աճոյն
 սիրն ի հոս զիւրոյն սոսոյն ըն յիրոյն ի ևրճ-

ԳՅԱԾՅ ԼՐԵՊՅՐԼԻԿԱՆԻ ԿՐԸՐՕ ԱՅԾԻՃՊԼԻՆ ԳԻՒ
 ԻՐ ԼՐԾՈՒ ԳՐԻԱԾՅ ԱՎՈՒ ՎՃԻՐԱՊՅ Ի ԺՅՈՒԱՅՐԼԵ
 ԿՐՈՂԻՐ ԿՂ ԼՐԵՊՅՐԼԻԿԱՆԱՆԱԾՅ ԾՐ ԺՂՂՊԱՐԼԵ
 ԼՐԻՖԱՆԿՅՊՐՈՒՄԻՆ ԺԻՊՐՈՒՄԻՆ ԾՐԵՊՅՐՈՒՄԻՆԿԼ. ԾՐ
 յՐՈՒԿՐԵՆԻ ԼՐԵՎՃԻՐԼԵ ԺԱԻՐԵԼՂՊՈՒՐԼԵ ԺՐԸՐԸ
 ՎՊԱ. ԺԱՐԵԼԵ [ՎԻՐԾ?] ՂՂՂՂ ԺՐԻՐԵՆԻ ՎԻՊԱ ԺՐ-
 ՂԱՎՈՒ ՎՅՂ ԼԱՊՊՈՒՄ. ԾՐ ԺՈՎԺՂ ԺԱԻՐԵԼՂՊՈՒ
 ԿՐՈՂՐԻ ՂՂՂՂՅ ԾՐ ԼՐԾԻՅՅԱԾՐԾ ՄԱՖԱՆԻՃՊԼ.
 ԱՎՈՒ ԱՃՊԼ ԺԱՐՎՂՂՊԼ ԼՐՈՒՄՅՐ ԺՐԼ ԻՊԼԵ
 ԺՐԼԵ. ԿՄՐ ԿՄՈՒՐԵՊՂ ԱԿՊԱՄԻՈՒ ԿՂՐՈՒ ԻՐ-
 ՎԱՆԿՅՂ ԺՐԼ ԺՐԾԻՈՒ ԱՎԼՂՅԱՊՈՒ ԾՐ ԺՈՎ-
 ԺՊԼ ՎԱՆԿՅՂ ԻՆ ԺՐԼԻՆ ԼՐԵՊՐԵՒՐԿԱՆԻ ԾՐ
 յՐԵՒՂՂԱՎԻՐՈՒՄ: ԿՐՈՒՐ ԺՐԼԵ Ի ԺՐԼԵ ԿՈՒՈՒՐ-
 ԻՂՅՐԼԵ ԿՐՂ Ի ԿՐԼՂՄԻՈՒ ԼՐՈՂԻՐ. ՎՈՐԵՒ
 ԱՃՊԼ ԺՐՂՂՊՈՒՆ ՎՅՂ ԾՐ ՎԻՂՐԸ ԿՐԼ ԼՂՐԼԵ
 Լ ՎԻՃՂ ԱՂՂ ԺՈՎԺՊԼԵ ԻՐ. ԾՐ ՎԻՂՐԸ ԺՈՎԺՐ-
 ԼԵ ՎԱՊՐԵՅՈՒՐ ԿՐԻ ՎՅՂ ԱՎՈՒ ԼՐԻՐՂՈՂՊՈՒՐԼԵ
 ԺՅՈՒՐ ԻՐՈՒՄՐԼԵ ԿՐԱՕԼ ՎԻՃՊՈՒՄԻՆԿԻ ԼՐՈՂԻՐԸ
 ԱՎՊՐԵՈՒ ԺՈՎԺՐԼԵ ՈՒՐԸ: ԺՂԱՎՊՂ յՕ ԺՐ
 ԿՐԱՕ ԾՐ ԺՂՂՂՊՈՒՐՈՒՆ Ի ՂՂՂՂ ՎՈՒՆԻՄԱՆԻ
 ԿՐՈՒՐ ԱՎՈՒ յՂՈՒՐՈՒՄԻՆ ԵՒ ԻՆ ԱՎՃԱՒԻՄԱՎԻՂՅՂԻ.
 ԾՐ ԿՐՈՒՐ ԱՎՈՒ ՎՅՂԻ ՄԱՖԻՐՈՒՄ ԺՂՂՂՊՈՒՐ ԼՐ-
 յՈՒՐՈՂՐԼԵ Լ ՎԻՃՂ ԿԱՎՊՐՈՒՐ ԺՈՎԺՊԼԵ ԻՆ ԻՐ
 ՎԻՂՐԸ ԿՐԼ ՎՊ ԱՂՂ Լ ՎԻՃՂ ԱՎԻՐՈՒՄ Ի ՂՂՂՂԼԵ
 ԾՐ ԿՂՍՈՒՐՈՒՐԼԵ ՎՊ Լ Ի ԿՂՃՐՂՊՈՒՐՈՒՐՈՂՈՒ
 ԾՂՈՒՐԼԵ ՎՊԱՆ ԿՂՂՂՂՅԻՂՅՂՄ. ԺՐԸՐԸ ԼՐ ՎԻՃՂ
 ԾՐ ԼՐԱՎԻՐԵՊՈՒ ԺՈՒ ՎՊԱՆ ՎՅՂ ԿՂՂՂՂՂՂՅԻՆ

